

ATLETISK, a. 2. Kämpalik, reslig. [Ath--.]

ATMOMETER, ättmämétr, m. 3. pl. — *metrar*. (fys.) Instrument att mäta kvantiteten af vattnets afdunstning i atmosfären på en gifven tid.

ATMOSFER, atmmåsfär, m. 3. Den jorden omgifvande luftmassan. Luftkrets, Dunstkrets.

ATMOSFERISK, a. 2. Som tillhör eller har afseende på atmosfären.

ATOM, atám, m. 3. 1) (filos.) Benämning på de oändligt små, odelbara partiklar, hvaraf materien antages bestå. *Enligt vissa filosofiska systemer äro a-erna materiens grundbeståndsdelar*. — 2) (fig.) Ganska liten, knappt synbar kropp; grand. — 3) (kem.) Uttryckssätt för att i tal beteckna de olika förhållanden, efter hvilka kroppar kemiskt förenas med hvarandra.

ATOMIST, atámist, m. 3. (vetensk.) Anhängare af det atomistiska systemet i naturläran.

ATOMISTIK, atámistik, f. 3. (vetensk.) Lära, som antager atomer.

ATOMISTISK, a. 2. (vetensk.) Tillhörig den åsigt, att materien består af atomer. *Det a-a systemet*.

ATOMLÄRA, atámilära, f. 1. (vetensk.) Den läran, att atomer utgöra materiens beståndsdelar.

ATOMVIGT, atámviggt, f. 3. (kem.) De kemiska ekvivalenternas i decimaler uttryckta förhållande till syret, när dess vikt antages = 1,00.

ATONI, atáni, f. 3. (med.) Nervernas och musklernas förslappning. [--nie.]

ATRAMENTSTEN, --mäntstén, m. 2. Grön vitriol.

ATT, partikel. Beteckningsord för infinitiven af alla slags verber, t. ex.: *att älska, att älskas, att vara, att slås, att andas*. Brukas: 1) när infinitiven står såsom subjekt i en sats, t. ex.: *All sela menskligt är, gudomligt att förlåta*; — 2) när infinitiven följer på ett transitivt verb, såsom verbalt objekt, t. ex.: *Han fruktar att dö. Jag önskar att få*; — 3) när infinitiven följer såsom utbildningsord på intransitiva verber eller nominer och participer, t. ex.: *Han går att försvara fäderneslandet. Mod att tala sanning. Beredd att dö*; — 4) när infinitiven följer efter en preposition, i stället för böjd kasus af nominer eller finit modus af verber, t. ex.: *Genom att vara ståndaktig vinner man, ofta sitt ändamål. Sätta sin ära i att vara ordhällig*; — 5) efter *Äga* framför infinitiven, när det innefattar betydelsen af rättighet eller skyldighet, t. ex.: *Han äger att befalla. Han äger att inställa sig inför domstolen*; — 6) efter *Hafva* framför infinitiven, i bemärkelsen af böra, kunna, må, t. ex.: *Du har att noga ätlyda denna befällning. Han har att skylla sig sjelf*; — 7) i talesättet *Hafva att göra*, d. v. s. hafva göromål, vara sysselsatt; — 8) framför infinitiven och en derpå följande preposition, i stället för ett föregående relativt med personligt pronomen och hjälpverbet *kan*, t. ex.: *Han har intet att lefva af, intet att börja med, ingen att gå till*. — All uteslutes alltid framför infinitiven efter hjälpverber (med undantag af *Vara*), t. ex.: *Jag vill gå; han lär komma; du bör skynda; vi så se; låt så vara; han tordes ej göra det*. — All uteslutes vanligen framför infinitiven, när ett annat verb, omedelbart åtföljdt af ett nominalt eller pronominalt objekt, föregår, t. ex.: *Jag ser honom komma*. — All kan uteslutas: a) när infinitiven står såsom subjekt i en sats, t. ex.: *arbeta är ett vilkor för lifvets trefnad*; — b) efter åtskilliga verber, såsom: önska, lofva, bedja, tänka, tillåta, ärna, begära, m. fl.,

t. ex.: *Han önskar, lofvar, tänker komma; tillåt mig fråga; han råkade försäga sig*; — c) efter en preposition, som omedelbart styr infinitiven, t. ex.: *Hon är kunnig i sy, spinna, väfva; skicklig i räkna, rita, o. s. v.* — All kan aldrig uteslutas: a) när infinitiven föregås af vissa andra verber, såsom: *vara, hafva* (i bemärkelsen af äga), *äga, besitta, tillhöra, erhålla, bekomma, få* (liktydigt med *bekomma*), *komma, m. fl.*, t. ex.: *Hvad är att göra? jag har att lefva af; vi komma att gå; vi så mycket att göra*; — b) när infinitiven föregås af nominer eller participer, t. ex.: *Förmåga att tänka; konsten att rida; ledsen att lefva; lätt att förstå; böjd att gå ut; beredd att uppoffra allt*.

ATT, konj. Står i början af sats, med verbet i finit form: 1) efter verber, som uttrycka tro, förmodan, önskan, vilja, o. s. v., t. ex.: *Jag tror, att han kommer. Det är troligt, att så sker. Jag vet, att det är sanning. Jag önskar, att så måtte ske. Han fordrar, att du inställer dig*; — 2) efter ord, som uttrycka en orsak, t. ex.: *Vi hata dem derföre, att de tillfogat oss skada*; — 3) efter orden: *så, sådan*, den (i bemärkelse af sådan), m. fl., t. ex.: *Det fryser så, att det kan spränga berg. Jag är så ledsen, att jag kan dö. Vara af den natur, att man ej kan . . .* — 4) för att uttrycka en afsigt, i stället för: på det att, för att, till den ändan att, t. ex.: *Jag skickar dig penningar, att du må kunna betala din skuld. Kom närmarre, att jag må höra riktigt*. — All, i egenskap af konjunktion, uteslutes stundom, t. ex.: *Jag tror, (att) han kommer; jag hoppas, (att) han förbättrar sig*. — All bildar åtskilliga sammansatta prepositioner och konjunktioner, såsom: *På det att, till den ändan att, för att, så att, utan att, i det att, genom att, till att, liksom att, än att*, m. fl., hvilka ses på sina ställen.

ATTACHÉ, atasché, m. 3. Person, anställd vid en beskickning.

ATTACHERAD, atascheradd, a. p. 2. Fästad vid, tillgifven; anställd (isynnerhet vid en beskickning).

ATTACK, atäck, m. 3. Anfall, angrepp.

ATTACKERA, v. a. 1. Anfalla, angripa. — *Attackerande*, n. 4. o. *Attackerings*, f. 2.

ATTENDERA, -tangd--, v. a. o. n. 1. Gifva akt på, uppmärksamma.

ATTENTAT, atäntat, n. 3. Djerft tilltag, förgripelse.

ATTENTION, attanngtshón, f. 3. 1) Uppmärksamhet, aktgifning. — 2) Sorgfällighet. — 3) Tjenstaktighet.

ATTENTIV, attanngtiv, a. 2. Uppmärksam. **ATTEST**, atástst, m. 3. Skriftligt intyg, bevis, betyg.

ATTESTATUM, atáststatum, n. pl. — *ata*. Se föreg. Brukas blott i formlig stil.

ATTESTERA, v. a. 1. Skriftligen intyga, betyga. — *Attesterande*, n. 4. o. *Attestering*, f. 2.

ATTICISM, --síssm, m. 3. 1) Attiskt språkbruk. — 2) Den fina smak i tal och skrift, som fordom utmärkte Athenarne.

ATTIK, atíck, m. 3. 1) Siratlist uppom hufvudkarnisen på en byggnad. — 2) Halfväning med sirater uppom de öfriga. [Attika, Attique.]

ATTIRALJ, --ällj, m. 3. 1) Tillbehör. — 2) Tross till ett artilleri. [Attirail.]

ATTISK, a. 2. 1) (geogr.) Tillhörig ell. utmärkande landskapet Attica i Grekland eller dess